

Comentariul poeziei lui Tudor Arghezi O furnica

Incisivul Arghezi, vesnic nemulțumitul Arghezi, cunoscut mai ales pentru poezia sa filozofico-religioasă pentru aceea de critică pentru limbajul sau ce se revendică din estetica uratului, se dovedește un neîntrecut pictor al universului marunt asupra căruia se apleacă cu căldură și înțelegere, cu duiosie și umor. Aparțin acestei categorii mare parte din poeziile volumelor "Versuri de seară", "Martisoare", o parte din cele cuprinse în "Buruieni", întregul volum "Copilărești". Numită simbolic "poezia boabei și a tărâmelor", ea cuprinde un univers al inocenței, gingășiei, purității. Arghezi abandonează slova "de foc" și adoptă mestesugul artizanului migălos. Lumea viitoarelor marunte dobândește trasaturile lumii umane.

Poezia "O furnica", cuprinsă în volumul "Versuri de seară" (1935) stă marturie acestui talent al poetului, dezvăluindu-ne un alt suflet capabil de gingășii, iubitor al universului casnic. Arghezi îmbină descrierea cu naratiunea și cu dialogul. Marunta viată e "mica, mica", are însă comportamentul ființei umane: "Dar înfiptă vasazică". Dimensiunile ei minuscule o fac să confunde piciorul cu o cracă. Poetul narează în versuri episodul, imprimându-i o notă de umor. "mi s-a urcat/ De pe nisipul uscat, / Pe picioare, pentru căci/ Mi le-a luat drept niste crăci". Aceleași dimensiuni miniaturale, transpuse într-o sintagma simplă, ce sugerează anonimatul acestei viată, - "Maruntica de faptură" - sunt puse în antiteză cu proverbiala ei harnică. Miniaturalul este aici exprimat cu ajutorul diminutivului "maruntica", epitet aplicat substantivului "faptură", dar și cu ajutorul unor cuvinte ce sugerează prin conținutul lor lexical dimensiunile minuscule: "o fărâma de ceva". Deci cu atât mai duioasă mi se pare harnicia și grija de-a aduna provizii pentru "iama ce-o să vie". Urmărind drumul acestei fapturi și comportamentul ei, autorul dialoghează, sau mai degrabă monologhează, exprimându-și mahnirea că "maruntica de faptură" a ratat drumul, muncind degeaba să aducă "merindea". El intervine autoironic: "Te-ai suit pan"la cravată/ Și mai ai pan"la chelie/ Două dealuri și-o barbie". Duioșia, atitudinea caldă-paternă se exprimă într-o simplă interogație retorică, ce cuprinde în ea și apelativul "tata": "Nu vrei, tata, să-ți arăt/ Cum ieși drumul îndarat?"

Gradul de seriozitate crește ușor, când poetul i se adresează ca unei ființe umane mature: "Să-ți mai pui o întrebare: "Acest conjunctiv implică în el nuanța de respect și politete cu care tratezi un om. Ea este ușor diminuată însă de grija poetului pentru viața furnicii: "Unde dormi, aici departe?/ într-o pagină de carte? și crește ușoară îndurerare: "S-ajungi virgula tarzie/ într-un op de poezie?"

De la dialogul imaginar, poetul revine la atitudinea narativă, exprimându-și preocuparea pentru a întoarce minuscula și curajoasă ființă pe drumul cel bun: "Ma gâdesc ce-i de făcut/ S-o feresc de nestiut". Se strecoară iarăși notă de umor, când poetul își justifică această preocupare. Își imaginează furnicarul ca pe o familie preocupată de soarta fiecărei membre a ei. Și furnicarul are un "pater familias", pe care Arghezi îl identifică cu "Maica stărețului furnica", "ce-o așteaptă în zădărnici", așa cum orice părinte își așteaptă îngrijorat copiii sau pe ceilalți membri, plecați de-acasă și care nu sosesc la vreme.

Universul marunt e prezentat prin trasaturile esentiale, pe care Arghezi le-a observat prea bine. Atribuindu-i comportamente umane, el apropie acest univers de sufletul si de intelegerea copilului.

Descrierea, personificarea, limbajul accesibil si structura versului sunt calitati ce-o recomanda pentru a fi prezentata copiilor. Nu excludem nici valorile ei educative.